

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinsheimii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 5

urn:nbn:de:bsz:31-103771

Comment. in Curtium. lib. 6. c. 4. n. 20. 22. 24. 25. & c. 5. n. 2. 3.

Derbent, hoc est portam faucium vel angustiarum. Ait Leunclau. in Pandect. Turc. Eclogie MSA, ex hodieporico Constantinopolitano Stephani Gerlachii Theologi: *Der Persica porta, bent ligamen, quasi porta ligata ac serata.* Essent plura quæ de tam illustri loco dicerem, nisi nimis arctis cohiberet terminis, quos tamen sentio me non mediocriter nunc excessisse. Sed perruptis his angustis, redeamus in viam.

EX INDIA) Hoc putabat & Arrian. 5, 4, 6. quamquam 7, 3, 25. dubie sentiens. Varias veterum ea de re sententias necessario omitimus. & iam relatæ sunt aliquæ supra ad 6, 4, 18. Antiquissimam autem Herodoti 1, 203. *Hoc mare per sese est, nec cum vilo alio commiscetur:* recentiores approbant, Paulus Venetus 1, 14. Haytho cap. 5. & ex iis Sanutus & Mercator.

AD CVLTIORA) Sic 7, 3, 17. apud Liu. 28, 11. in loca culta bene habent MSS. vulgo, in loca tuta. Sic igitur etiam hic malui, quam ad vltiora.

QVERCVS) Idem Diodor. 17, 75. forte eo respexit Virg. Ecl. 4, 30. *Et dura quercus sudabunt rosida mella.*

In Lydia copiosum mel ex arboribus colligi scribit Auctor Mirabil. Auscultat. cap. XVIII.

EXEMPLO FVIT) Vide Gruter. in Liu. 42, 8. & discurs. in Tacit. 19, 18. &c.

MENAPIM) Arrianus 3, 4, 26. *Post hæc Ammynapem Parthum, qui sibi vna cum Maræo (scribe Μαζακ & Marace) Egyptum tradiderat, Parthorum & Hyrcanorum satrapem constituit.* Ammynapes Arriano, qui Menapis Curtio, adiectione literæ A. quæ in eiusmodi nominibus est frequentissima. Sic *Axerxes* & *Amissiris* alibi vocantur; qui frequentius *Xerxes* & *Fisher*, quod me docuit Scaliger in Eusebium. Apud Stephanum in *Αναξίνοιο Μαζακ* pro *Amazæo*. apud Strab. & Plin. 6, 13, 6. *Amardi* & *Mardi*. apud Plin. 6, 7. *Riphai*, *Arimphai*. Sic *Derceto* aliis *Atergatis* est. Vt propemodum suspicer illud A. vbi præter rationem additum est, nihil aliud esse quam articulum, qui Hebræis fere est ׀, & in illas quoque gentes peruenisse videtur, si non eadem scriptura, certe vicino sono. Huius corruptionis exemplum tetigimus in voce *Derbent*, quæ apud Haythoem, utpote Italice conceptum, est lo *Derbent*, & deinde etiam in versionibus in vnam vocem coaluit *Loderbent*. Eiusmodi vitia in Cedreno, & aliis eiusdem commatis Græcis scriptoribus non pauca corrigat Leunclau. in Pandect. Turcic. quæ res opinionem meam haud mediocriter firmat. Contra accidit, vt qui in vno aut altero eiusmodi vocabulo falsi fuerunt, si moneantur id eo accidisse, quod articulum voci iunxerint, deinceps omnia eiusdem soni vocabula suspecta habent, & interdum etiam radicales literas detrahunt. quod accidisse credo in iis, quibus A. quod habebant, violenter ademptum est.

HOSPES PHILIPPI) Historiam pete ex Diodoro 16, 53.

FIDES VINCEBAT) Hoc est, præpellebat apud Alexandrum, vt ob hospitii memoriam eum amaret; & magis etiam propter fidem in regem suum. Eo magis, quod etiam apud Græcos id vsu receptum esset. Vnde Agesilaus ad Pharnabazum, referente Xenoph. lib. 4. *Εὐκλειῶς. Non ignorare te arbitror etiam Græcis in urbibus hospitiorum necessitudines inter homines contrahi. Nihilominus vbi bellum inter vrbes ipsas geritur ceptum est, vna cum patria quilibet hospitibus bellum facit. Quin etiam si res ita ferat, nonnunquam mutuo se hospites occidunt.* Causam reddit Badius apud Liuium 25, 18, 9. *publicis fœderibus rupis dirempta simul & priuata iura esse.* vbi itidem pugna hospitii cum hospite narratur.

SENECTVTE) Similis oratio Berzellai ad Dauidem Reg. 2, 19, 34. *Quæ sunt dies annorum vite meæ, vt ascendam cum rege in Ierusalem? &c.*

XCX. ANNUM) Lucianus libellum scripsit de Macrobiis, quem insigni accessione locupletauimus: quam hic proponi nimis longum foret. Interim vide Plinium hist. nat. 7. 48. & Phlegontem Adriani libertum.

6, 5, 4. EADEM MATRE) Artabazo è Mentoris & Memnonis sorore undecim filii, & decem filias prognati fuerant. Diodor. 16, 53. de simili matrimonii fecunditate Phlegon: Antigonus narrat, Alexandra mulierem quandam quatuor partibus viginti factis edidisse, quorum maior pars enutrita sit. Eademque in urbe alia mulier quinque infantes una peperit, tres masculos, duas feminas, quos suis sumptibus alii inquit Traianus imperator, eademque mulier circumacto exinde anno, tres infantes peperit. Hippostratus in libello de Minoe, Egyptum perhibet ex una uxore Europa, Nili filia, quinquaginta filios procreasse. Itemque Danaus, ex unica Europa, Nili filia, quinquaginta filias. Idem de Egypto & Danao scribit Apollodorus lib. II. Sed pro fabula videtur habuisse Eusebius. eam enim liberorum multitudinem adscribit pellicibus. At de Alexandrina muliere quod narratum est, confirmatur & ab Iuliano in l. 36. de solut. Quem locum opinor, respexisse Augustin. cap. 115. quaest. ex utroque testam. Legitur eandem in quodam inris libello, mulierem aliquando quinque peperisse. Nisi forte magis Gaium in l. 7. de reb. dubiis, qui eam feminam (eandem enim fuisse, verosimile est) ad D. Hadrianum perductam narrat. unde forte in Phlegonte etiam hoc nomen reponendum, quem credibile est post Traiani obitum ea scripsisse, & si de Traiano loqueretur, non Imperatorem, quod viuenti potius competebar nomen, sed pro more temporum, Diuum appellaturum fuisse. Nisi dicimus eam historiam contigisse sub finem Traiani & initia Hadriani, ut à diuersis auctoribus vtriusque temporibus adscribi potuerit.

6, 5, 5. PEDIBUS) Non enim erat ex iis quos *siam pedum amississe* cauillatur Plinius Paneg. 24, 5. sed Plutarcho teste, in vita cap. 39. *si iter faceret nimis virens, discebat simul in progrediendo aut iaculari, aut in cursum concitatum insilire & desilire.* Sic & ille Rom. Alexander in agmine nonnumquam equos, saepius pedibus aucebat. Sueton. 57, 1. Plinii locum citatum sic constitui posse putamus: *Te ad sacra tolles lumina, te communi & confisa priuatis vestigia.*

6, 5, 6. LACEDÆMONIIS) Vera haud dubie lectio est, quam exhibet optimus Cod. Dan. nisi *fid. Laced. est inopentibus daretur.* si leuiter emendes. & *Sinopentibus*, de quibus Arrianus 3, 5, 10. si tamen id recipimus, eliminanda est ex sequent. vox *Lacedæmoniorum.*

DELIBERATVROS) At sic qui deliberant, desierunt. inquit Tacitus H. 2, 77, 6.

6, 5, 8. QVAM IPSE DEDISSET) Vide supra ad 4, 17, 21. ubi ait, *se in Asiam non venisse, ut ab aliis acciperet, sed ut aliis daret, quibus in verbis excidisse vnum puto, ut ab aliis leges acciperet.*

6, 5, 9. DEMOCRATES) An Demochares frater Demosthenis? de quo Plutarchus in Demosthenis vita. Nam de Democrate nihil memini legere. Raderus. At ille Democrates neque frater fuit Demosthenis, sed sororis filius, ut ex Cicero. de orat. 2, 23. & Bruto cap. 83. ο Δημοκράτης ἀδελφίδης est. Aliano histor. var. 3, 7. ex quo capite liquecundem esse quem Parrhesiasten vocatum adfirmat Seneca de ira 3, 23. Sed & ipse Plutarch. in vita Demosth. cap. 9. in libello de decem oratoribus, expresse tradit, sorore eius genitum fuisse, ubi etiam ait Antipatro oratore, ab Atheniensibus petenti restitisse. Superfuit igitur Alexandro. nam id post mortem regis accidit, ut ex eiusdem libri cap. 7. constat. Immo ex cap. 10. diu postea vixisse. Ergo non potest substitui huic Democrati.

6, 5, 10. MILLE D.) Sic legendum, licet recrement vulgati codices fere

fere omnes. Nam Curtius paulo ante 6, 5, 1. refert Artabazum *cum modica Græcorum militum manu* Alexandro occurrisse; & Arrianus 3, 5, 7. Græcos mercenarios qui cum Artabazo erant, circiter 1500. fuisse ait, qui se ipsos Alexandro permiserint. Popma. Consentit & Diodor. 17, 76.

6, 5, II. *INVICTA*) Repetita videtur hæc vox ex superiore linea: sane aliud hic fuit, quod iam non diuino, nisi cui placeat, *reliqua manu*, quod equidem sensus videtur requirere.

CETERI) Pertinet hæc vox ad legatos, quos domum remisit, exceptis Laced. Arrianum, ubi modo, vide.

6, 5, 16. *DURAUERANT*) Vulgo *nodauerant*. Sed & hoc & illud aliorum, *nudauerant*, pariter ineptum. Quis nodos nodare dicat? quid autem ad rem si nodi stipites nudarunt? quos tamen illi quomodo nudarunt? Emendo, *durauerant*. Acidalius. Cuius coniecturam optimis libris confirmari videns, recepi.

6, 5, 17. *VENANTIVM*) Tacit. Agric. 37, 5. *Agricola validas & expeditas cohortes indaginis modo, & sicubi arctiora erant, partem equitum dimissis equis, simul rariore siluas equitum persultare iussit.*

6, 5, 18. *BUCEPHALAM*) Aliæ editiones *Bucephalum* habent. Græcis vel *Βουκεφαλῶν* vel *Βουκεφαλῶν*, ita Latinis utrumque expressum. De hoc Bucephalo plura in prolusionibus cap. 8. Hic de aliis hoc genus equis eruditis, variasque artes doctis traderem, nisi iam pridem Lipsius epistolarum volumine ad Belgas tertio, epistola LVI. ad contubernales, bene longa, laborem meum occupasset, memorandaque è variis scriptoribus prodidisset, quo lectorem etiam curiosissimum remittimus, ubi de hoc ipso Bucephalo narrat. Sed miror ab ipso hunc Curtii locum non animaduersum. Raderus. Vide citatos à Radero Plutarch. Alex. cap. 9. Plin. 8, 42. Agell. 5, 2. Strab. lib. 15. Solin. cap. 47. Græcum Aristophanis Scholiasten in nubib. p. 123. Italum auctorem de re equestri p. 12. M. Fuggerum de cura equorum p. 17. & Tzetz. Chil. 1, 28. Quibus utiliter addas Maiolum dier. Canicul. 5, 1. Camerar. Subcif. 1, 21. Salmuthi notas in Pancirolli res deperditas, cap. de equis. Patricium de regno 3, 2. Oppian. Cyneget. 1, 229. ubi ait *Bucephalam aduersus arma dimicasse*, quod interpretare ex Herod. 5, III. ubi similia de equo Artybii. Plutarch. de Solert. animal. cap. 34. Festum, Etymologicum Græcum, ubi nominis ratio redditur. Arrian. 5, 3, 1. &c. ubi inter alia, non à *Mardis*, ut Curtius, sed ab *Phis* excerptum fuisse scribit. Diodor. 17, 76. Piccartum apud Beeman. in origin. Latinæ linguæ: ubi & fabula de Megapolitanorum ducum insignibus. Pierii Hieroglyph. lib. 4. quos, si vacat, inspicere poteris. Ego enim sentio cum Aliano hist. an. 6, 44. *Quod longe lateque peruagation est, qualis in Alexandriam Bucephalus fuerit, propterea nihil mihi iucundius ad narrandum habere videtur.* Illud notari dignum, Romæ collem Quirinalem, hodie montem Caballum dici: quæ appellatio sub Imp. cepit, à duobus statuis marmoreis Alexandri Magni regis Macedonum, equum Bucephalum dominantis, quas Alexandria Constantinus Imp. Romam transfulerit atque in medio thermarum à se in Quirinali extructarum collocauerit, ut ex Onuphrio, & Georg. Fabricio in sua Roma, adnotat Rosinus Antiquitat. 1, 6. Merula Cosmogr. in sexta regione vrbis habet aliquid de Alexandri statuis. Imaginem earum formis æreis expressit Ant. Lafrerus Sequanus. Eum etiam in nummis suis exprimi curasse Alexandrum, colligo ex Zamosii analect. Antiquit. Daciae cap. 11. ubi dicit, *equum habet Alexandri moneta*. Sed & Lazius rer. Græcar. lib. 1. nummi talis effigiem exhibet.

SENTIRE) Ita de elephante Martialis Spectac. 17.

Quod pins & supplex elephas te, Cesar, adorat,

Hic modo qui tauro tam memendus erat:

Non facit hoc iussus, nulloque docente magistro;

Crede mihi, numen sensit & ipse tuum.

Nec illud eiusdem est abs re de spectaculo etiam aliarum ferarum, Epigr. 1, 105.

Hæc clementia non paratur arte:

Sed norum cui seruiant leones.

De elephanto Pori regis mira narrat Curtius ipse 8, 14, 39. Raderus. Plurima eiusmodi obseruauerunt Ælianus in hist. animal. Plutarch. de solertia animal. & alii complures, veteres nouique. Videtur eo respexisse Iouius Caroli V. Bononiensem coronationem describens (ex quo Surius ad Ann. MDXXX.) ita *toluim & temperato passu incendibus equis, ut si certa ingenij grauitate, quales sessores reberent, sentire viderentur.*

6, 5, 20. *EXAGGERARI*) Congesta humo exæquari, obtectis ramis qui prius eminentes iter impeditum reddiderant.

6, 5, 21. *ALIQUANTULUM*) Addenda præpositio: *in aliquantulum.* sup. 4, 2, 19. *in altitudinem montis opus excreuerat.* Acidalius.

TRADERE) Immo *tradi* potius, si consuetum loquendi morem attendas. Sed ne id quidem huic loco accommodum, quem enim id iussit, & cur non potius ipse præfens traderet? mirum, ni scripserit Curt. *Phradati parere eos iussit.* De re vide Arrian. 3, 5, 9. cui hic Satrapa, eo loco, & paulo supra est *Anthophradates.*

6, 5, 22. *GEMINATO HONORE*) Geminis prouinciis præfecit. Raderus. Quæ explicatio nullo certo fundamento nixa, mihi non fatiscit, & tamen non habeo melius dicere.

VRBEM HYRCANIÆ) Modus loquendi qualis apud Virgilium

Æn. 3, 295.

Bithroni ascendimus urbem. vulgo, *Bithrotum.* Hyrcania enim non est gentis & prouinciæ, ut supra, sed ciuitatis nomen. Multæ enim regiones communia habent nomina cum suis urbibus primariis [ut Babylonia, Bactra &c.] Proinde Hyrcaniam hanc Ptolemæus metropolim appellat in Hyrcania. Arrian. vero 3, 4, 5. eandem suo proprio nomine dictam ait *Zadracarta*, & *Zendracarta.* *Motis inde castris in Hyrcaniam progressus Zadracarta urbem petit.* & infra 3, 4, 12. *disertus. His robus peractis, ad Zendracarta maximam Hyrcaniæ urbem, ubi regia erat, exercitum duxit.* Eadem ergo urbs & *Zadracarta*, & *Zendracarta* (nisi codices fallunt) & *Hyrcania* dicta. Raderus. Huius urbis iterata mentio est apud Iustin. 38, 9, 3. & 7. de ea igitur capiendus Appian. sine Syrac. de Demetrio: *capus visit in Phræata regia. A Scythiis Caricath dici, Theuetus apud Orteliu tradit.*

6, 5, 23. *ADSEUIT*) Frustra ergo Plutarch. cap. 37. cum à nefario hoc flagitio vindicat.

6, 5, 24. *FINITIMA*) Error insignis, natus ut puto ex eo quod Curtius legerat à quibusdam Amazonas haud procul mari Caspio collocari: id autem cum & Hyrcanum dicatur, persuasit sibi quæ Hyrcano mari finitimæ essent, eandem & iuxta Hyrcaniam colere debere.

GENS AMAZONVM) De hac si velimus accurate tradere, vna volumen ingens impleuerit. Nos ergo contenti erimus ostendere loca auctorum, qui affirmare videntur eas adhuc tempore Alexandri aut etiam post superfuisset: deinde eorum, qui meliore iudicio vsi, haud ita prouisi sunt ad credendas fabulas. Ignor Amazonum Alexandri temporibus aut post ea mentionem faciunt *Amianus Marcellinus* 22, 14. *Amigenes* apud Plutarch. Alex. cap. 81. *Apollodorus* lib. II. *Appianus* Mithridatico. *Cæsius* quest. XLVII. *Cædrenus* in Alex. *Clitarchus* apud Plut. Alex. c. 81. & *Strabon.* lib. 11. *Diodorus* 17, 77. *Hispani* in descriptione orbis recens reperti. *Hypsiætes* apud

apud Strabon. lib. 11. *Iacobus de Viriaco* Histor. Hierosol. cap. 90. *Iordanus* de reb. Get. c. 8. *Isidorus* 9. 2. ex *Scruio* ad *Virgil.* Æn. 1. 494. *Ister* apud *Plutarch.* *Iustinus* 12. 3. 6. *Metrodorus* Scepsius apud *Strab.* *Onesicritus* apud *Plut.* *Orosius* 3. 18. *Philostrophus* in *Heroidis*, ubi de *Achille.* *Plinius* 6. 13. 5. *Plutarchus* *Pomp.* c. 58. ex *Theophane* ut videtur. *Polycritus* apud *Plut.* *Pomponius Mela* 1. 20. *Protemeus* *Geogr.* 5. 9. *Reuencius* in regno *Amazonico.* *Stephanus* de *urbibus.* Æn. *Siluius* c. 20. de *Alia.* *Theophanes* apud *Strab.* ex quo *Plutarch.* & *Appian.* ni fallor. *Fopiscus* *Aurcliano* c. 34. *Zonaras* tomo 2. ex *Plutarcho.* Ex diuerso negant id *Anticlidus* apud *Plutarch.* *Alex.* c. 21. quidam apud *Aristidem* in *Panathenaico.* *Aristobulus* apud *Plut.* *Arrianus* 7. 3. 4. *Chares* apud *Plut.* *Duris* *Samius.* ibid. *Goropius* lib. 8. qui *Amazonica* inscribitur. *Hecataus* *Eretrensis.* *Isangelus.* *Lysimachus.* *Philippus* *Chalcidensis.* *Philippus* *Isangelus.* *Philon* *Thebanus.* *Ptolemæus* *Lagi.* apud *Plut.* *Alex.* c. 81. *Seruius* in *Virgil.* Æn. 1. 494. *Strabo* lib. 11. Sed & alia quaestio oritur, an vnquam fuerint *Amazones?* quod *Straboni* præcipue, non videtur verisimile. *Goropius*, si quæ fuerint, coniugatas fuisse putat. Contra fuisse quales vulgo creduntur, adstrui possit præter superiores auctoritate *Aeschylus* *Eumenid.* versu 688. *Supplic.* v. 293. & *Promtheo.* v. 696. *Ammonij* apud *Harpocrationem.* *Apollonij* *Aegon.* 2. 994. & eius *Scholiasia.* *Atheniensibus* apud *Herodot.* 9. 37. & *Arrian.* 7. 3. 5. *Atica pictura* in *Pœcile* porticu apud *Pausan.* in *Atticis:* quam *Cimoni* tribuere videtur *Arrian.* 7. 3. 4. nam illud *πικταία ἢ μάχη*, potius exponam, *Picta est pugna,* quam cum interpretibus scripta est. *Pictor* enim fuit *Cimon,* idem ille, ni fallor, cuius apud *Plinium* 34. 8. 5. mentio. *Aristidis* *Panathenaico.* *Augustini* quaest. ex vtroque testam. c. 115. *Bionis* apud *Plutarch.* *Theseo* c. 27. *Cælaris* apud *Sueton.* in *vita* 22. 4. *Q. Calabri.* *Callimachi.* *Callippidis* apud *Strabon.* lib. 12. *Chronici Abbatis* *Stadensis* in *Roboamo:* nisi ibi pro *Saturnia* conuictur ab *Amazonibus,* ab *Aboriginibus* scribendum. *Chronici Alexandrini* in posteris *Sem.* *Chronologicorum* *Excerptorum* *Latinobarbarorum,* apud *Scaligerum,* in posteris *Iaphet.* *Clementis Alexandrini* admonit. ad gentes. & *Stromat.* lib. 1. & 4. *Clidemi* apud *Plut.* *Theseo* c. 30. *Cornelii Taciti* 3. 61. 3. 4. 56. 1. *Daretis Phrygii.* *Dichyas* *Cretensis* lib. 3. & seq. *Diodori Siculi* 2. 44. 3. 52. 4. 16. 28. *Dionysii* *historici* apud *Diod.* 3. 52. *Dionysij* *Pericetæ* versu 656. *Dresseri* in anno *Mundi* 2073. & post annum 2456. *Ephori* apud *Scholiasia.* *Apollonij,* & *Stephanum.* *Endoxi* apud *Strab.* lib. 12. *Euripidis* *Hercule Fur.* versu 407. & *Hippolyto* v. 10. & 307. & 582. & *Ione* 1131. *Eusebii* num. 810. 833. 870. & 938. *Eustasii* in *Dionys.* *Glyce* *Annal.* pag. 7. ubi de *Alexandro.* *Hellanicis* apud *Plut.* *Theseo* c. 27. & 29. *Strab.* lib. 12. *Herodoti* apud *Plut.* *Ibidem.* *Herodoti* 4. 110. & apud *Strab.* lib. 12. *Hippocratis* in lib. de aëre & c. & lib. de articulis. *Homeri* *Iliad.* 3. 189. 6. 186. & eius *Scholiasia.* *Hygini* *fab.* 30. 163. 223. & 225. *Iordanus* de *rebus* *Get.* c. 7. & 20. *Isæ* apud *Harpocrationem.* & *Suidam.* *Isocratis* *orat.* 8. *Iustini* 2. 4. 10. 42. 3. 7. *Lysæ* *Oratoris.* *Marsi* apud *Martial.* 4. 29. *Mariani* *Capellæ* de *nupt.* *Philol.* lib. 9. *Megawensium* in *Atticis* *Pausania.* *Monocratis* apud *Plut.* *Theseo* cap. 28. *Metrodori* *Scepsii* apud *Strab.* lib. 12. *Nicolai* *Damasceni* in *Excerpt.* *Vales.* pag. 512. *Orosii* 1. 15. & 16. *Otonis* *Frisingens.* 2. 25. *Onidii* in *epist.* *Cydippes* versu 119. *Palaphati* apud *Strab.* lib. 12. *Pausania* in *Achaicis.* *Messeniacis.* & *Eliacis* prioribus. *Pherocydis* apud *Scholiasia.* *Apollonij* & *Plutarch.* *Theseo* c. 27. *Pindari.* *Nem.* 4. 3. 61. *Olymp.* 13. 124. & apud *Pausan.* in *Achaic.* *Platonis* lib. 7. de *legibus.* *Plinij* 7. 56. *Plutarchi* in *Theseo* c. 31. *Polyani* *Strateg.* 1. 1. 3. *Pomponij* *Mela* 1. 17. & 18. *Pretis* *Ioannis* in *epistola* *Hebraica.* quam edidit *Munsterus* sine *Cosmogr.* *Propertij* 3. 14. 15. 4. 4. 71. *Sallustij* apud *Scruium* in *Virg.* Æn. 11. 659. *Solini* cap. 40. *Statiij* *Silu.* 1. 6. 24. *Stephani* in *Aquisia.* *Sicurga.* *Μόλλα.* *Συβέρα.* *Εφισο.* *Io. Tzerze* 2. 36. & 13. 450. *Isaacij* *Tzerze* in *Lycophronis* *Callandram.* *Virgillij* Æn. 11. 659. *Xenophonis* *ἠραβη.* lib. 4. *Nos* in *retam* *ambigua.*

fidei, abunde præstiterimus, si tot & tantis scriptoribus credamus, haud omnino ex vano haustam fuisse istam opinionem: nam ut in miraculum Græcula vanitate corruptam esse non putemus, quis à nobis exigat? Mulieres autem militasse quandoque multis fidei probatorum scriptorum testimoniis certum est. Eusebius ex Philochoro scribit, *Bacchum cum viris & feminas armasse*, cui consentit & Polyæn. strateg. 1. 1. 3. Ex recenti memoria est, quod in obsidione Famagustæ, cum 29. die Junii anno 1571. iterum impressionem in muros facerent Turcæ, etiam feminas urbanas cum armis, alias cum faxis & aqua, ad iuvandos suos accessisse fides sit, ex relatione facta per il. S. Conte Nestor Marinengo, al. sereniss. Principe di Venetia. Eodem anno quum Turcæ opidum insulæ Corcyra nigra, siue Curzola, quod ipsum quoque Curzola nomen habet, à viris desertum, adgrederentur: à feminis, animosè patriam defendentibus, memorabili cura marium Curzolanorum, & ipsorum hostium infamia, femineque sexus immortalis laude, relictæ fuerunt. Leunclau. in supplem. Annal. Turcic. Quomodo olim Argivæ femina, apud Plutarch. de virtut. mulier. cap. 8. (quo libro & alia continentur, huc pertinentia) & Pausaniam in Corinthiacis. Sic in obsidione Belgradi, nisi me fallit memoria, mulierem vno scænaræ falcis ictu, duobus Turcis, qui vallum conscendebant, capita præsecuisse, Pantaleon in reb. gestis ordinis Ioannitarum, memoriæ prodidit. In Bohemia tenuisse feminas principatum legimus, & in Hungaria Mariam viriliter imperasse, quæ non reginam sed regem se appellavit. In regno Neapolitano duas Ioannas rerum potius scimus, quarum altera nostra ætate, altera paulo ante, res magnas gessit. Sed puella Franciæ, de qua suo loco dicemus, non parum dubitatis affert, cuius dictu sæpe Anglorum copia nostro ævo profligata fuerunt. Æneas Silvius c. 20. de Asia & de Bohemis feminis c. 7. hist. Bohem. Cui similis de Lemniadibus est fabula apud Statium Theb. lib. 5. 105. & Plut. Erot. c. 14. Insigne exemplum Blanca Scardeonix, vide apud Lipsium Monit. Polit. 2. 16. 19. De Mytis mulieribus Philostrat. in Heroicis, ubi de Achille, & de iisdem & aliis Tzetzem 13. 450. &c. De Agilæis Cæsarium apud Glycam annal. part. 2. ubi de Alexandro, & Cedremem pag. 127. De Zenobia, Vopiscum in Aureliano vide. De Semiramide, & Tomiri notum. Margaritæ trium regnorum, Daniæ, Stæciæ, & Noruagiæ reginæ historia ex Munsteri Cosmographia peti potest. Complures etiam Polyænus lib. 8. strategematum celebrat. Item Zvingerus in Theatro: & Tiraquell. tom. II. pag. 15. 6, 5, 25. *THALESTRID*) siue *Minotheam*. nam binominem faciunt Iustinus 12. 3. 5. & Orosius 3. 18. Strabon. lib. 11. est *Thalestris*. Ottoni Frisingensi 2. 25. corrupte *Alestra*. Cedreno *Thalestris*.

6, 5, 26. *DVABVS LANCEIS*) Sic & apud Virg. Æn. 1. 317. describitur Æneas:

Bina manu lato crispans hastilia ferro.

Ubi Taubmanni notam vide.

6, 5, 28.) Vide Tiraquellum tom. II. pag. 15. m. 2.

6, 5, 29. *HABITVM*) Non respicit ad venustatem formæ, sed dignitatem, ut distinguit Cicer. offic. 1. 36. quæ non est nisi in iis qui præter reliquam corporis symmetriam, etiam eminenti statura sunt. hos igitur præcipue venerabantur barbari: in tantum ut apud Saracenos in eligendo rege maximam proceritatis rationem olim habitam Munsterus scripserit Cosmogr. 3. 2. f. *et illud ægion rogavit*. formam imperio dignam cum Euripide vocare solent. Ita supra 4. 1. 25. conspecto Abdolomino Alexander, famæ generis inquit, habitus corporis non repugnat. Apud Cathæos etiam regem pulcherrimum eligi, Onesicritus auctore est apud Strab. lib. 15. quod & in Æthiopia folere, quidam affirmant apud Aristot. politicor. 4. 4. & Athenæum lib. 3. Adde Tiraquell. in L. Conaub. 2. 1. 2. 44. Fr. Iunium de pictura veterum, pag. 230. & seq. Marcellac

facr in Legato 1, 12. Certe, *augustissima quaque species plurimum creditur trahere de calo*, vt est in Pacati panegyri. cap. 6. Inde & supra 3, 12, 17. Sylligambis, mulier vt omnia docent haudquaquam rudis sensus, Hephæstionem pro rege habuit, quod habitu corporis Alexandro præstaret. Accidit Philopæmini Achæorum Stratego celeberrimo apud Plut. in vita c. 2. vt apud hospitem Megarensis cœnatus, ab illius vxore iuberetur ligna findere: cum viro superuenienti, & inexpectato spectaculo attonito dixit, *deseruitatis sua se penas pendere*. Sic apud Iosephum Antiquit. 18, 12. Artabanus viso Afraxo apud amicos delibabat, nihil esse in tantillo corpore, quod tam vasto animo respondeat. Etiam Agefilæus ea de causâ despectus Ægyptiis fuit, vt Plutarch. in vita. cap. 66. & Athenæus 14, 1. tradunt. & Rumerudæ Rodulsi Herulorum Regis germanus, apud Warnefrid. Hist. Longob. 1, 20. Apud Ioseph. Iud. 1, 5. Sabinus vir longe fortissimus adeo exili erat habitu, vt qui cum vidissent, ne conditione quidem gregarii militis dignum fuissent arbitrati. Apud Romanos atas Galbæ & irrisui & fastidio erat, assuetis inuenta Neronis, & imperatores forma ac decore corporis (vt est mos vulgi) comparantibus. Tacit. Hist. 1, 7, 5. Contra Ariobarzanes ob insignem corporis formam, volentibus Armeniis præficitur, apud eundem 2, 4, 1. Nec omisit id in suo Traiano extollere Plinius panegy. 4, 7. iam firmitas, iam proceritas corporis, iam honor capitis, & dignitas oris, nonne longe laeque principem ostentant. Nec in suo rege diuinus ille Samuel 1, 12, 23. Stetitque in medio populi (Saul) & altior fuit vniuerso populo ab humero & sursum. Et ait Samuel ad omnem populum, *Certe videtis quem elegit Dominus, quoniam non sit similis illi in omni populo*. Adde ibid. 1, 16, 6. & 7. Idem de Xerxe prodidit Herodot. 7, 187. In exercitu Xerxis nemo erat, qui aut specie, aut magnitudine corporis cum Xerxe ipso posset contendere. Multa in eum sensum lectu digna collegit Schönborn. Polit. 2, 26. quæ malo indicare, quam excubere. Recte igitur in politissimo opere de Rep. Hebræor. 1, 14. Cunaus Curtium tacite reprehendens, cum locum Samuelis supra relatum recitasset: *Quare profecto non iam barbarorum illud duntaxat, sed hominum etiam excelsissimorum est, maiestatem corporis venerari, magnorumque operum illos capaces putare, quos eximia specie natura donauit*. Aristotelis, maximi auctoris, scitum est, si qui nascantur tanto alius corpore excellentiores, quanto simulacris hominum antecellunt deorum imagines, dignos videri reliquos, qui his seruiant. De Pori regia forma narrabit Curtius infra 8, 14, 13. Sæpe tamen falluntur qui ex solo adpectu iudicant. Pulchre Tacit. Agric. 40, 4. adeo vt plerique quibus magnos viros per ambitionem æstimare mos est, viso adspectoque Agricola, quærent famam, pauci interpretarentur.

6, 5, 30. *HAVD DVBITAVIT*) Diuersum plane narrat Arrianus 7, 3, 2. Alexandrum iussisse reginæ nunciari, se ad eam generandæ prolis causâ profecturum.

REDDITVRAM) Ex more Amazonum, si fides Philostrato in fine Heroicorum, & Iornandi de reb. Get. cap. 7. vide Cæsar. quæst. XLVII. propius vero, quam alii, qui debilitate eas mares liberos, aut interfecisse tradunt. Eandem consuetudinem hodie quoque Regis Monimotapæ Amazonas seruire scribit Eduard. Lopez de regno Congi 2, 9. Cui affine est quod narrat M. Paul. Venetus 3, 37. de duabus insulis inter Soccoeteram & Chesnacoram, quarum incolæ Christiani sint: nam alteram earum à viris, alteram à mulieribus habitari: has nunquam insulam virorum ingredi: illos autem quotannis per tres menses quernuis cum vxore sua degere, dehinc sua in loca reuerti. Liberos mares apud matres ad duodecimum vsque ætatis annum educari, postea ad patres transmitti.

6, 5, 31. *CAVSSATA*) Cedrenus tamen ait Alexandrum eam *scianæ belli adscivisse*.

6, 5, 32. *QVAM REGIS*) Ob immodicam forte illam vini appetentiam, ad